

РЕШЕНИЕ

№ 37433

гр. София, 29.09.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в
публично заседание на 16.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **1857** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл.284-285 от ЗИНЗС, по реда на чл.203-207 от АПК.

Производството е образувано по искова молба на С. Г. В., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание "лишаване от свобода" в Затвора С., със съдебен адрес [населено място], [улица], партер, чрез адв. И. С. от САК, срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) с искане за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди поради поставянето му в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието в периода от 30.01.2024 г. до 11.02.2026 г. в размер на 25 000 евро, ведно със законната лихва от датата на настъпване на увреждането до окончателното ѝ изплащане.

В исковата молба се твърди, че в нарушение на чл.3, вр. чл.284 от ЗИНЗС, считано от 30.01.2024 г. ищецът е бил настанен и изтърпявал наказанието си "лишаване от свобода" в пренаселени и малки килии, които не осигуряват достатъчно лично пространство, при липса на постоянен въздух и пряка дневна слънчева светлина, при наличие на влага, мухъл, лоши хигиенно-битови условия в спалните помещения и липса на климатизация, с негодна за пиене питейна вода или пълната ѝ липса, лоши условия за ползването на общите бани и тоалетни в закритата част на затвора; липса на санитарен възел извън килиите, който ищецът да ползва при нужда по време на престоя си на открито, липса на медицинско лице в Затвора през по-голямата част от времето, което да се грижи за лишените от свобода при нужда. Всичко това довело до влошаване на здравословното състояние на ищеца. В допълнение, килиите били заразени от всякакви видове паразити, дървеници, хлебарки, гризачи и други вредители, които пречели по време на всяко хранене и през нощта на съня му. Твърди се неадекватен и неразнообразен хранителен режим и

принудителна консумация на вода със съмнения за съдържание на уран и други тежки метали. Посочените условия довели до траен психо-емоционален стрес, системно недоспиване, усещане за задух и соматичен дискомфорт, което обусловило развитието на паник атаки, изразена тревожност и невъзможност за нормално хранене.

Твърди се незаконосъобразно и без наличие на каквито и да е обективни доказателства отстраняване от полагания труд на длъжността "бръснар" в Централния софийски затвор, което било извършено при пълна липса на законоустановени основания и продължавало от 10.04.2025 г. до момента на подаване на исковата молба. Тъй като ищецът бил лишен от възможността да полага труд, това пряко влияело върху режима на изтърпяване на наказанието му и водело до фактическо удължаване на присъдата му с приблизително 5 месеца.

В резултат на описаното се твърдят настъпили неимуществени вреди, изразяващи се в трайно психоемоционално напрежение, хронично недоспиване, паник атаки, повишена тревожност и силен стрес, които засягали както неговото здравословно състояние, така и психическото и емоционалното състояние на неговото семейство, поради което се претендира обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5 000 (пет хиляди) евро, за оставането му без работа.

Ответникът Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ представя писмен отговор на исковата молба от 07.04.2026 г., с който оспорва иска и наличието на предпоставките по чл.284 от ЗИНЗС за ангажиране на отговорността му. Твърди се, че ищецът търпи ограничения вследствие на наложеното му наказание и режима на изпълнението му, а не поради неизпълнение на законови задължения от страна на затворническата администрация. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Участвалият в производството по делото прокурор – представител на СГП счита, че исковата претенция е неоснователна и недоказана.

Административен Съд С. - град, I отделение, 69 състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на пълномощника на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира от фактическа и правна страна следното:

Разпоредбите на чл.284-286 от ЗИНЗС, вр. чл.3 от с.з., уреждат защита на осъдените и задържаните под стража лица срещу поставянето им в неблагоприятни условия, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тази правна уредба е приета в резултат на серия от осъдителни решения на ЕСПЧ срещу България за нарушение на чл.3 от ЕКПЧ поради условията за пребиваване в местата за лишаване от свобода в страната ни и пряко кореспондира с абсолютната забрана по чл.3 от ЕКПЧ, която забранява по абсолютен начин изтезанията или нечовешкото или унижително отношение или наказание, независимо от обстоятелствата и поведението на жертвата. За да попадне в обхвата на тази разпоредба, малтретирането трябва да достигне минимално ниво на суровост. Оценката на този минимум е относителна и зависи от всички обстоятелства по делото като продължителността на отношението, физическите и психическите последици и в някои случаи пола, възрастта и здравословното състояние на лицето. Въпреки че малтретиране, което постига този минимум, често включва действителна телесна повреда или силно физическо или психическо страдание, дори и при липса на такива, когато отношението унижава или принижавя човек, показвайки липса на уважение или води до засягане на неговото човешко достойнство, или предизвиква чувство на страх, страдание или малоценност,

което може да разбие моралната и физическата устойчивост на този човек, то също може да попадне в обхвата на забраната на чл. 3 от ЕКПЧ.

За да бъде приета основателност на иска за вреди с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва кумулативно да бъдат доказани: 1. акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от закона; 2. настъпила, в резултат на нарушението имуществена/неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС оборима презумпция и 3. пряка и непосредствена причинна връзка между вредите и нарушението (в този смисъл е Решение № 15247 от 12.11.2019 г. по адм. д. № 813/2019 г., III отд. на ВАС).

За да попадне задържането специално под чл. 3 от Конвенцията, страданието и унижението трябва да надхвърлят неизбежния елемент на страдание и унижение, свързани със самото лишаване от свобода. В този случай властите трябва да гарантират, че едно лице е задържано при условия, съвместими с уважението към човешкото достойнство, че начинът и методът на изпълнение на наказанието лишаване от свобода или друг вид мярка за задържане не подлага човека на стрес или трудности с интензитет, надвишаващ неизбежната степен на страдание, присъща на задържането, и че предвид практическите изисквания на лишаването от свобода, здравето и благосъстоянието на този човек са гарантирани в достатъчна степен.

При оценка на условията на задържане по чл. 3 от Конвенцията е особено важно да бъде взето предвид кумулативното въздействие на тези условия, както и конкретните твърдения, направени от въпросното лице, и времето, което той или тя е прекарал/а в тези условия. Дори когато всеки отделен аспект от тези условия е в съответствие с националното законодателство, техният кумулативен ефект може да бъде такъв, че да доведе до нечовешко или унижително отношение по смисъла на чл. 3 от Конвенцията.

Липсата на намерение за унижаване или принижаване на задържания чрез поставянето му в лоши условия, въпреки че е фактор, който следва да бъде взет под внимание, не изключва категорично установяване на нарушение на чл. 3 от Конвенцията. Крайната липса на място в затворническа килия има голяма тежест при оценката на това дали условията на задържане са в нарушение на чл. 3 от Конвенцията. Дори пренаселеността да не е толкова сериозна, че да представлява сама по себе си нарушение на чл. 3 от Конвенцията, според ЕСПЧ, тя все пак може да доведе до нарушение на тази разпоредба, ако се комбинира с други аспекти на условията на задържане – като например липса на уединение при използване на тоалетната, лоша вентилация, липса на достъп на естествена светлина и свеж въздух, липса на подходящо отопление или липса на основна хигиена – това води до ниво на страдание, което надвишава това, присъщо на наказанието.

Освен размерът на наличното пространство, други аспекти на физическото състояние на задържане също са от значение за оценката на съответствие с чл. 3 от Конвенцията. Тези елементи включват по-специално достъп до упражнения на открито, естествена светлина или въздух, наличие на вентилация, адекватност на отоплението, възможност за използване на тоалетната в уединение и съответствие с основни санитарни и хигиенни изисквания. По този начин, дори и в случаите на затворнически килии, които осигуряват 3-4 квадратни метра жилищна площ на един лишен от свобода, може да има нарушение на този член, ако факторът на пространството е съчетан с липса на вентилация и осветление.

Съдът в С. приема за много важно да се предостави на затворниците безпрепятствен и достатъчен достъп до естествена светлина и свеж въздух в килиите им. Друг санитарен проблем в поправителните заведения, отбелязан в осъдителните решения на ЕСПЧ срещу България, е

наличието на хлебарки, гризачи, бълхи, въшки, дървеници и други вредители. Съдът в С. е отбелязал, че затворническите власти трябва да се справят с този проблем чрез осигуряване на адекватни дезинфекционни съоръжения, почистващи продукти, както и редовно обезпаразитяване и проверки на килиите, по-специално на спалното бельо, дюшеците и пространствата, използвани за съхранение на храна.

При постановяване на решението си настоящият съдебен състав приема, че следва да съобрази стандартите, заложи в Европейските правила за затворите. Макар да представляват само препоръки на Комитета на министрите към държавите-членки на Съвета на Европа по отношение на минималните стандарти, които следва да се прилагат в затворите, същите са отправна точка за преценката дали е налице нарушение на забраната за жестоко, нечовешко или унижително отношение.

Според т.18.1 от Правилата битовите условия на затворниците, и особено условията за спане, трябва да са съобразени със зачитането на човешкото им достойнство, трябва да осигурява, доколкото е възможно лично пространство, и да отговарят на хигиените и здравословни изисквания, като се обръща необходимото внимание на климатичните условия, в частност площ, кубатура на помещението, осветление, отопление и вентилация.

Във всички помещения, в които лишените от свобода живеят, работят или се събират, прозорците трябва да са достатъчно големи, за да дават възможност на затворниците да четат или работят на естествено осветление при нормални условия и да позволяват влизането на свеж въздух, освен ако няма съответната климатизираща инсталация.

Според т. 19 всички помещения на всеки затвор трябва по всяко време да бъдат добре поддържани и чисти. Затворниците трябва да имат безпрепятствен достъп до хигиенични санитарни помещения, съобразени с правото на лично уединение. Трябва да са осигурени необходимите помещения, където всеки затворник да може да се къпе и взема душ при подходящи за климата температури при възможност всеки ден, но не по-малко от два пъти седмично (или по-често, ако е необходимо) с оглед поддържане на обща хигиена. Установено е задължение за затворническите власти да предоставят необходимите за това средства, включително тоалетни принадлежности и обичайни почистващи пособия и материали, респ. задължение за затворниците да поддържат себе си, облеклото си и спалните помещения чисти и подредени.

Съгласно т.102.2 от Европейските правила за затворите лишаването от свобода чрез настаняване в затвор представлява наказание само по себе си и следователно режимът на осъдените затворници не бива да утежнява страданието, което е резултат от самото пребиваване в затвора.

Съдът намира, че при преценка на кумулативното въздействие на условията на задържане и на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, следва да съобрази информацията, съдържаща се в официални документи по смисъла на чл.179, ал.1 от ГПК, а именно свободно достъпни годишни доклади на О. на РБ относно дейността му като Национален превантивен механизъм (Н.), вкл. при преценка на достоверността на свидетелските показания.

1.Годишен доклад на О. на БР за дейността му като национален превантивен механизъм през 2024 г.:

Основните проблеми в пенитенциарната система продължават да бъдат актуални и през 2024 година. Особено внимание беше обърнато на проблемите, свързани с неблагоприятните условия на живот в местата за лишаване от свобода и за изпълнение на мярката „задържане под стража“, които създават риск от поставяне на лишените от свобода и задържаните лица в условия на изтезание, лошо, унижително и/или жестоко отнасяне. Сред тях са основно пренаселеността, недостатъчната жилищна площ, ограничен и недостатъчен достъп до естествена дневна светлина,

наличие на вредители (хлебарки и дървеници) в помещенията за настаняване, лоша и морално остаряла материална база (л.26-27).

След реформата на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС) през 2017 г. България отбеляза значителен законодателен напредък в защита на правата на лишените от свобода, най-вече що се отнася до нечовешките и унижителни условия в затворите, като гарантира защита на забраната по чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ). Макар това да е стъпка в правилната насока, все още има множество нерешени сериозни проблеми:

- Междузатворническо насилие – липса на ефективен контрол и превенция;
- Лоши материално-битови условия в затворите и арестите - недостатъчна площ, нехигиенични условия, наличие на вредители и липса на основни удобства;
- Липса на достатъчно дейности за лишените от свобода - недостатъчно възможности за образование, работа и участие в социални инициативи.

Дейността на омбудсмана, в качеството му на Н. през 2024 г., потвърждава тези констатации, демонстрирайки нуждата от цялостни реформи в наказателната политика и система. Макар да има законодателен напредък, реалното приложение на законодателните норми и подобряването на условията в местата за лишаване от свобода остават предизвикателство (л.117 и сл.).

В законопроекта за изменение на ЗИНЗС, внесен в Народното събрание на 02.12.2024г., са предвидени допълнителни мерки за справяне с популацията от вредители в местата за лишаване от свобода. О. алармира от години за проблема с наличието на вредители (хлебарки, дървеници, плъхове) в местата за лишаване от свобода, който продължава да съществува, въпреки усилията за справяне с него. В отговор на оплакванията от лишени от свобода и задържани лица, омбудсманът отправи препоръки към Министерството на правосъдието (МП) за подобряване на ситуацията, като подчерта, че наличието на вредители нарушава забраната на чл. 3 от ЕКПЧ и чл. 3 от ЗИНЗС. От МП посочват, че обработката срещу вредители (ДДД) се извършва от обучени служители на териториалните служби, съгласно изискванията на Наредба № 1/05.01.2018 г. Прекратяването на договора с външна лицензирана фирма за ДДД обработка доведе до смесени резултати – в някои места за лишаване от свобода популацията на вредителите нарасна, докато в други, по-честото третиране от обучен персонал на място ограничи проблема. С предложените изменения и допълнения се предвижда учестване на дезинфекцията, като спалните помещения на лишените от свобода и общите помещения се дезинфекцират и почистват основно на всеки две седмици, а не както е сега - един път месечно. Предвижда се засилен мониторинг и профилактика, като при установяване на вредители, се предприемат незабавно изстребителни мерки. О. подкрепя така направените предложения за изменение и допълнение, и ще продължава да следи тяхното въвеждане в законодателство и последващото им изпълнение.

2. Годишен доклад на О. на БР за дейността му като национален превантивен механизъм през 2025 г.:

През 2025 г. О. на Република България, в качеството си на Национален превантивен механизъм, извърши 29 проверки в общо седем затвора (Б., С., С., П., Л. и Б. дол), десет затворнически общежития (включително две проверки в ЗОЗТ „К.“), две проверки в Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода – СБАЛПС С., както и седем следствени ареста, включително три проверки в Следствения арест „Г. М. Д.“ по повод различни сигнали. Особено внимание беше обърнато на условията на живот и третирането на задържаните и лишените от свобода лица, доколкото същите създават риск от поставянето им в условия на изтезание, нечовешко или унижително отнасяне по смисъла на чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека. *Основните проблеми на пенитенциарната система остават трайни и системни и през 2025 г. (л.27 и сл.).*

Проверките на Н. отново установиха:

– лоши материално-битови условия в значителна част от местата за лишаване от свобода: морално остарял и силно амортизиран сграден фонд; недостатъчна жилищна площ и случаи на пренаселеност; ограничен достъп до естествена дневна светлина; липса или неефективна вентилация и климатизация през летните месеци; наличие на влага и мухъл в спалните помещения, лошо състояние на общите бани и санитарни възли;

– системен и задълбочаващ се проблем с наличието на хлебарки, дървеници и други вредители, който напълно съвпада с констатациите и препоръките на КПИ от посещението му в България през 2021 г.;

Според доклада на Н. за 2025 г. особено тревожно остава положението в **ЗОЗТ „К.“**, където условията за престой не отговарят на националните и европейските стандарти и създават реален риск за живота и здравето на лишените от свобода. Състоянието на общежитието не позволява ефективно подобрене чрез ремонтни дейности и налага вземането на решение за неговото закриване.

Относно престоя на ищеца в ЗОЗТ „К.“:

Към писмения отговор на ответника е приложена Докладна записка изх. № 111-30-4058#2 от 18.03.2026 г. на ИСДВР на 9-та група в ЗОЗТ К., изготвена по реда на чл.284, ал.3 от ЗИНЗС. От нея се установява, че лишеният от свобода (л.св.) С. Г. В. е постъпил от Затвора [населено място] на **23.01.2017г.**, преведен на територията на ЗОЗТ „К.“ на **14.05.2021г.** и първоначално е настанен на територията на общежитието в 11-та група за новопостъпили и 4-та група.

Към **30.01.2024г.**, л.св. В. се е намирал в спално помещение № 2, което е с обща квадратура 36,63 м2 и санитарно помещение от 5,56 м2. Според справка за настаняването на ищеца (л.21-24) към 30.01.2024 г. в спалното помещение са били настанени 6 лица, а след 29.02.2024 г. – 8 лица. След като от общата площ се извади санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 6 настанени е **5.18 кв.м.**, а при 8 лица – **3.88 кв.м.** на л.св.

На **05.03.2024г.** е преведен обратно в Затвора [населено място].

На **10.04.2025г.** отново е преразпределен в ЗОЗТ „К.“, като на 11.04.2025г. е разпределен в 3-та група в спално Помещение № 4. Спално помещение № 4 е с обща квадратура 36,46 м2 и санитарно помещение от 5,81 м2. На спалното помещение е извършен и основен ремонт през м. юни 2025г. Според справка за настаняването на ищеца (л.21-24) към 11.04.2025 г. в спалното помещение са били настанени 11 лица. След като от общата площ се извади санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 11 настанени е **2.79 кв.м.**

Представени са доказателства (гърба на л.26 и л.27) са извършен ремонт на сп. п. 4 в група 3 на ЗОЗТ К. от м. юни 2025 г.

Към **15.05.2025г.** л.св. В. е преразпределен в 9-та група (т.нар. бараки), където е бил настанен в спално помещение № 3 с обща квадратура 40,11 м2 и санитарно помещение от 9,09 м2. Според справка за настаняването на ищеца (л.21-24) в спалното помещение са били настанени 9 лица. След като от общата площ се извади санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 9 настанени е **3.45 кв.м.**

Към **17.06.2025г.** е преместен в спално помещение № 2, което е с квадратура 38,96м2 и санитарно помещение от 9.56 м2. Според справка за настаняването на ищеца (л.21-24) в спалното помещение са били настанени 9 лица. След като от общата площ се извади

санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 9 настанени е **3.27 кв.м.**

На **04.07.2025г.** л.св. В. е преразпределен в група № 5 и настанен в 2-ро спално помещение, което е с квадратура 32,95м2 и санитарно помещение от 10,5м2. Според справка за настаняването на ищеца (л.21-24) в спалното помещение са били настанени 10 лица. След като от общата площ се извади санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 10 настанени е **2.25 кв.м.**

Към **17.07.2025г.** е преместен в 1-во спално помещение, което е с квадратура 31,02 м2 и мокро помещение 10,37 м2. Според справка за настаняването на ищеца (л.21-24) в спалното помещение са били настанени 7 лица, след 17.08.2025 г. – 6 лица, след 17.09.2025 г. – 8 лица, след 17.10.2025 г. – 7 лица и след 17.11.2025 г. – 8 лица. След като от общата площ се извади санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 6 настанени е **3.44 кв.м.**, при 7 настанени е **2.95 кв.м.**, а при 8 лица – **2.58 кв.м.** на л.св.

Последното преразпределение на л.св. В. в 9-та група е на **03.12.2025г.**, при което е настанен в 4-то спално помещение, което е с квадратура 33,64 м2 и санитарно помещение 10,22 м2. Според справка за настаняването на ищеца (л.21-24) в спалното помещение са били настанени 9 лица. След като от общата площ се извади санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 9 настанени е **2.60 кв.м.**

На **04.02.2026г.** е преместен в 2-ро спално помещение, което е с квадратура 38,96 м2 и санитарно помещение 9,56 м2, в което са били настанени 8 лица. След като от общата площ се извади санитарното помещение, пресметната площта на настанено лице при 8 настанени е **3.68 кв.м.**

Според предоставената от ответника по реда на чл.284, ал.3 от ЗИНЗС информация всички спални помещения на територията на 303Т „К.“, в които е бил настаняван лишеният от свободи С. Г. В., отговарят на изискванията на чл. 20 и чл. 21 от ППЗИНЗС. Напълно е спазено изискването за минимални жилищна площ от 4 м2, визирано в разпоредбата на чл. 43, ал. 3 от ЗИНЗС, която информация се оборва от посочените по-горе цифри. Ответникът твърди, че стриктно е спазено настаняването до максималния брой от лишени от свобода съгласно разполагаемата жилищна площ на спалните помещения. Групите, в които е бил настаняван л.св. С. В. се намират в Корпуса и старата част на 303Т „К.“, които са с външна топлоизолация, а дограмата е ПВЦ с 40% отваряемост. Дунапенените матраци, както и всичко необходимо за престоя в затворническото общежитие се получават от склада на същото, като преди това са дезинфекцирани и надлежно проверени за годност. Спалните помещения се почистват и хигиенизират от самите л. св., които са настанени в тях, т.е. те отговарят за поддържане на хигиената съгласно чл. 176 ППЗИНЗС. Общите части, като коридора на групата, се почистват от л. св., които са назначени със заповед за работа на основание чл.80 от ЗИНЗС. Освен получаваните от администрацията хигиенни материали, лишени от свобода имат възможност за закупуване на допълнителни почистващи препарати от магазина на общежитието. За периода на престоя на л. св В. в общежитието, същият е получавал хигиенни материали за лична употреба, видно от списъци за раздадени лични хигиенни материали от месец февруари 2024г. до м. януари 2026. От списъците също така е видно, че групите са получавали хигиенни материали за почистване и поддържане на хигиената в спалните помещения и коридора. В Общежитието студена вода има от 06:00 ч. до 24:00 ч. От 24:00 ч. до 06:00 ч. водата се спира, за да се напълни наличният

резервоар, тъй като при построяването на общежитието централният водопровод свършва на около 500 м от него и за целта е построена помпена станция, която подава вода в построен резервоар, намиращ се в северната част зад охраняемата зона. Топлата вода се подава *по график* чрез парокотел. Относно качеството на водата е посочено в докладната записка, че от Софийска вода са правени необходимите изследвания и замервания и водата за района на [населено място] и кв. К. е годна за консумация. При наличието на аварии, администрацията на общежитието осигурява незабавно на л. св. питейна вода, доставена от водоноски от „Софийска вода“ АД. За периодите, в които л. св. С. Г. В. е пребивавал в ЗОЗТ „К.“, същият е получавал срещу подпис хигиенни материали - сапун и прах за пране, видно от приложените списъци.

Пак според докладната записка, лишените от свобода в ЗОЗТ „К.“ получават безплатна храна в готов вид, която се приготвя в затворническата кухня на Общежитието. Храната се раздава на място по пребиваване в съответната група, индивидуално на всеки един лишен от свобода. Л.св. В. е бил на съответно медицински предписани диети в периода м. януари 2024г. - м. март 2024г. - чернодробна + типов хляб и м. юни 2025г. - юли 2025 г. – вегетарианска + кисело мляко и типов хляб, м. август 2025 г. – диабетна, м. септември 2025 г. – м. февруари 2026 г. - – вегетарианска + кисело мляко и типов хляб. Храненето е съобразно менюта и таблици, приложени за разглеждания период. Качеството и количеството на храната ежедневно се проверява от Д. и от завеждащ мед. служител /лекар/. Храната се приготвя в съответствие с „Д. производствени и хигиенни практики“. На лишените от свобода е разрешено да закупуват от затворническия бюфет и притежават хладилни чанти за съхранение на хранителни си продукти.

Относно извършените ДДД обработки към докладната записка са приложени Протоколи за извършени такива обработки в разглеждания период. Не са констатирани молби или жалби относно ухапвания от дървеници или хлебарки в ЗОЗТ „К.“. Липсвали данни за предписвана медикаментозна терапия в тази насока.

Относно трудовата ангажираност на л.св. е посочено, че по време на престоя му в ЗОЗТ „К.“ същият е бил назначен на работа съгласно приложени заповеди, а към момента е записан като ученик в СОУ „Св. И. Р.“ на територията на общежитието.

Приложен е Протокол за изпитване № 1240773-3 от 27.03.2024 г. на Лабораторен изпитвателен комплекс (ЛИК) На Столична регионална здравна инспекция – МЗ, удостоверяващ изпитване на водата, предназначена за питейно-битови цели – питейна вода в ЗОЗТ К., изготвен по заявка на В. К. – началник на Затвора [населено място]. Резултатите от изпитването са показали, че по вкус, мирис, мътност и цвят тези показатели са *приемливи за потребителите*. Съдът *не кредитира* резултатите от протокола, тъй като видно от съдържанието му пробонабирането е извършено от клиента, пробата е доставена лично от клиента, а ЛИК не носи отговорност за извършеното пробонабиране. С други думи, протоколът не доказва от къде са взети пробите на вода, за да може резултатите да бъдат отнесени към конкретна проба. По делото не са представени други доказателства относно начина на набиране на пробите.

Съдът не кредитира предоставената по реда на чл.284, ал.3 от ЗИНЗС информация, че при настаняване на л. св. в ЗОЗТ К. стриктно се спазва чл.43, ал.4 от ЗИНЗС, според който минималната жилищна площ в спалното помещение за всеки лишен от свобода не може да е по-малка от 4 кв. м. Видно от цитираните пресмятания само през м. февруари 2024 г. разполагаемата площ на един л.св. е била над 4 кв.м. За всички останали периоди, част от общия исков период, ищецът е бил настанен с други л.св., при което

разполагаемата площ е била под 4 кв.м. на лице, а в някои случаи – дори под 3 кв.м. на л.св.

Следва да бъде съобразено Решение от 20.10.2016 г. на Голямата камера на Съда по правата на човека, Appl. №7334/13, което е постановено след пилотното за България решение по делото „Н. и други срещу България“. В цитираното решение на ЕСПЧ по делото „М. против Х.“ е прието, че съгласно член 3 от ЕКПЧ, съдът не може да определи веднъж завинаги определен брой квадратни метри, които трябва да бъдат осигурени на един лишен от свобода, с цел съобразяване с Конвенцията, тъй като редица други важни фактори, като: продължителността на задържането, възможностите за упражнения на открито; физическото и психическо състояние на задържания, играят важна роля при преценката на това дали условията на задържане отговарят на гаранциите по член 3 (М., § 10). Също така се посочва, че *крайната липса на пространство* в затворническите килии натежава изключително като аспект, който трябва да бъде взет предвид, за да се установи дали оспорените условия на задържане са „унизителни“ по смисъла на член 3 от Конвенцията. Прието е, че когато личното пространство на задържания падне **под 3 кв. м.** площ в килии с *няколко* настанени в затворите, се счита за толкова сериозно, че възниква презумпцията за нарушение на член 3 от Конвенцията.

В същия смисъл са и §123 и §232 от решението по делото „Н. и други срещу България“, според които ако затворниците имат на разположение по-малко от три квадратни метра жилищна площ, пренаселеността трябва да се счита за толкова тежка, че да доведе сама по себе си, *независимо от други фактори*, до нарушение на чл. 3 от Конвенцията. В тежест на ответника е да обори тази презумпция, като докаже, че има фактори, които са в състояние да компенсират адекватно ограниченото разпределение на личното пространство (М., §§ 136-141). Според решението на ЕСПЧ по делото „М.“ презумпция за нарушаване на чл.3 от Конвенцията възниква и когато килията е с площ в диапазона **от 3 до 4 кв.м.** лично пространство на затворник, като факторът площ остава важен в преценката на Съда за адекватността на условията на задържане, *но при условие* че факторът *площ е съчетан с други аспекти на неподходящи материални условия на задържане*. В решението по делото М., §§ 127-128 съдът изяснява методологията за оценка на условията за задържане, съгласно която при изчисляване на минималното лично пространство, отредено на задържан в помещения за няколко души *вътрешният санитарен възел не трябва* да се брои в общата площ на килията. От друга страна обаче ЕСПЧ отчита, че в наличната площ в килията **се включва** и пространството заето от мебели. Ето защо, предвид §114 от решението по делото М. важното при тази оценка е дали *задържаните са имали възможност да се движат нормално в килията*. ЕСПЧ в решението отчита и факта на обективните трудности, които изпитват жалбоподателите при събирането на доказателства, за да обосноват твърденията си за условията на задържане. В същото време това *не ги освобождава от задължението да предоставят на съда подробна и непротиворечива информация за условията, от които се оплакват*.

ЕСПЧ извежда критерии при оценката на това дали е налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията по отношение на липсата на лично пространство, а именно: (а) всяко задържано лице трябва да има индивидуално място за спане; (б) всяко задържано лице трябва да има най-малко **три** квадратни метра жилищна площ; и (в) размерът на килията трябва да дава възможност на задържаните лица *да се движат свободно между мебелите*. Липсата на някои от тези елементи сама по себе си поражда сериозно

предположение, че условията на задържане са в нарушение на този член (виж А. и други, цитирано по-горе, § 148).

Според свидетеля Н. В. К., който е пребивавал съвместно с ищеца в Затвора С. и в ЗОЗТ К., в Затвора С. били настанени по 7-8 човека, а в ЗОЗТ К. – по 10 човека, на двойни и единични вишки, като разстоянието между вишките било малко, двама човека трудно се разминавали. В К. били на печка с дърва, поради което в помещението нямало как да има чист въздух. Според К., в К. водата не била годна за пиене – имала отвратителен вкус. Имало и режим на водата. В допълнение, в т.нар. бараки имало влага и мухъл по стените, банята на спалното помещение нямала аспиратор и влагата била по стените. Не са се оплаквали от тези условия, защото никой не взимал мерки. Постоянно и денонощно ги лазели хлебарки, буболечки и дървеници (свидетелят показва папка с размазани буболечки с кръв) и С. ежедневно се оплаквал от тях. Обърнал си режима, започнал да спи през деня, защото през нощта не можел да спи от хлебарките и дървениците. Сутрин ставал от леглото целия в обриви. Станал психически по-нестабилен. Когато били на каре в К. нямало санитарен възел, което ги принуждавало „да стискат“ и да ходят до тоалетна след като приключи карето. Храната не била с добро качество, но свидетелят не се оплаква от нея – стигала му.

Свидетелят Ф. Е. Д., който също е бил настанен съвместно с ищеца както в Затвора С., така и в ЗОЗТ К., описва състоянието на помещението в общежитието като „страшна мизерия, метални кревати с метални решетки, дюшеците пълни с дървеници, между леглата двама човека трудно се разминавали“. Според Д. в спалното помещение нямало въздух, защото само един малък прозорец можело да се отваря, а вътре всички пушели. В общежитието нямало достатъчно светлина, защото прозорците били „мръсни и счупени“ (според съда в тази им част показанията са противоречиви), а в централния затвор „било още по-зле“. В К. водата за пиене била кална и с катран, имало режим на водата и се къпели с туби. В помещенията имало влага и мухъл. Готвели хубаво, но храната не била достатъчна, а мазна и гадна (отново противоречие в показанията). Д. установява, че С. му се е оплаквал, защото има дълга присъда, както и от дървениците и хлебарките.

Свидетелят на ответника Л. С. е заемал длъжност главен надзирател в ЗОЗТ К. в исковия период. Установява, че ищецът е бил настанен в т.нар. бараки, като 2-ра група е разположена в корпуса (след 20.03.2026 г., което е извън исковия период), а 9-та група – в бараките. Описва спалните помещения като еднотипни, като единствената разлика била, че отоплението в бараките било на печки с твърдо гориво. Всички спални помещения разполагали с поне един прозорец, който се отваря изцяло, и санитарен възел. В тази част показанията на С. противоречат на Докладна записка изх. № 111-30-4058#2 от 18.03.2026 г. на ИСДВР на 9-та група в ЗОЗТ К., според която групите, в които е бил настаняван л. св. С. В. се намират в Корпуса и старата част на ЗОЗТ „К.“, които са с външна топлоизолация, а *дограмата е ПВЦ с 40% отваряемост*. Според С. вътре л. св. ползвали баня с постоянно течаща студена вода, а топлата вода била на график. Отново е налице противоречие с цитираната докладна записка, според която в общежитието има студена вода от 06:00 ч. до 24:00 ч., която се спира от 24:00 ч. до 06:00 ч. Свидетелят установява, че е имало оплаквания от л. св. от наличието на вредители, въпреки, че спалните помещения се пръскали ежесмесечно по график. Относно водата свидетелят лично консумирал вода от чешмата в ЗО К.. Според С., в исковия период м. януари 2024 г. – м. януари 2026 г. е възможно да е имало влага и мухъл в помещенията, но те се

появявали, защото самите л. св. не проветрявали помещенията си. Макар, че по време на престоя на открито нямало обособена тоалетна, нямало забрана при нужда л. св. да помолят и да ползват тоалетна и докато са на престой на открито.

Установява се от Писмо изх. № 1726 от 20.04.2026 г. на О. на РБ, изготвено по жалба на ищеца С. В., че едва след исковия период, на 20.03.2026 г., след закриване на старата част на общежитието, т.нар. бараки, ищецът е настанен във втора група, в корпуса. Със Заповед №021-02-4#1 от 25.03.2026 г. на началника на ЗОЗТ К. съществуващите 5-та, 6-та, 7-ма, 8-ма, 9-та и 10-та групи, намиращи се в старата част на общежитието, са закрити и е създадена организация за преместването им в корпуса. Същото писмо потвърждава констатациите на О. още от 2021 г., че сградният фонд на т.нар. бараки на ЗОЗТ е крайно остарял и амортизиран, в помещенията има сериозни щети по стените и таваните, наличие на влага и мухъл, липса на адекватна вентилация, обща занемареност и лоши хигиенно-битови условия, поради което същите са абсолютно непригодни за настаняване на лица.

Актуалните констатации на О. на РБ от 2026 г. напълно съответстват на цитирания по-горе Годишен доклад за 2025 г., който освен описаните условия в ЗОЗТ К., добавя „системен и задълбочаващ се проблем с наличието на хлебарки, дървеници и други вредители, който напълно съвпада с констатациите и препоръките на КПИ от посещението му в България през 2021 г.“, като „особено тревожно остава положението в **ЗОЗТ „К.“**, където условията за престой не отговарят на националните и европейските стандарти и създават реален риск за живота и здравето на лишените от свобода“. Като съответни на тези констатации следва да се кредитират показанията на свидетелите К. и Д. за пренаселеност (между вишките трудно се разминавали), липса на чист въздух, наличие на влага, мухъл и вредители - хлебарки и дървеници, липсвала годна за пиене питейна вода. Както се посочи, съдът не кредитира протокола за изпитване на питейната вода, а показанията на св. С. остават изолирани от останалия доказателствен материал по делото.

Съдията-докладчик застъпва становище, че единствено поради липсата на медицинска документация и оплаквания от л.св. до затворническата администрация за ухапвания от дървеници не може да се отрече този неблагоприятен аспект на условията, при които се изтърпява наказанието. Служебно е известно, че посещението на медицинския център е по график, т.е. може да не съвпада с конкретен случай на алергична реакция от ухапване. От друга страна, търсенето на медицинска помощ е субективно решение на лицето. В конкретния случай, доказателствената съвкупност по делото навежда съда на извод за доказаност на претърпени от ищеца неимуществени вреди, надхвърлящи прага на суровост за нарушение на чл.3 от ЕКПЧ, от този конкретен аспект на изтърпяване на наказанието – ухапвания от дървеници. В тази насока са всички доклади на О., като Н., които има характер на официални документи по смисъла на чл.179, ал.1 от ГПК. В доклада за 2024 г. се съдържа информация за законопроект за изменение на ЗИНЗС, внесен в Народното събрание на **02.12.2024г.**, в който са предвидени допълнителни мерки за справяне с популацията от вредители в местата за лишаване от свобода. Вземането на подобни мерки в края на 2024 г. е признание на неблагоприятен за затворническата администрация факт, респ. индичия за наличието му. В тази връзка *О. алармира от години за проблема с наличието на вредители (хлебарки, дървеници, плъхове) в местата за лишаване от свобода, който продължава да съществува, въпреки усилията за справяне с него.* Прекратяването на договора с външна фирма за

ДДД обработка и обучението на служители на ГДИН, които да я извършват, също е указание за сериозността на проблема. Безспорно затворническата администрация полага усилия за справянето с него, в каквато насока са представените протоколи за ДДД обработка, но *обективното наличие на вредители са установява както от свидетелските показания, така и от цитираните доклади на О..* Както е подчертано в тях, *наличието на вредители нарушава забраната на чл. 3 от ЕКПЧ и чл. 3 от ЗИНЗС.* По изложените съображения съдът приема, че при пребиваването си в ЗОЗТ К. ищецът е бил настанен в помещения, в които разполагаемата площ е била по-малко от 4 кв.м. на лице, при затруднена възможност за разминаване между наличните мебели. Към доказаната пренаселеност в ЗОЗТ К. следва да се добавят и други неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието, посочени в Годишния доклад на Н. за 2025 г., подкрепени със свидетелските показания на лишените от свобода, като: във всички спални помещения е имало влага и мухъл; стените и таваните на баните и тоалетните са били покрити с мухъл; в бараките отоплението е било на печки на дърва и въглища, разположени в помещенията, което не осигурява достъп до чист въздух; липса на възможност за проветряване, което от своя страна създава предпоставка за наличие на влага и мухъл там. Като съответни на доклада на Н. съдът кредитира показанията на свидетелите на ищеца за липса на чист въздух, за влошено качество на питейната вода, както и за наличие на влага и мухъл в помещенията. Към тези аспекти на пребиваването следва да се добави доказаният график и спиране на студената вода, което е в нарушение на т.22.5 от Европейските правила за затворите, според която лишените от свобода трябва винаги да разполагат с чиста питейна вода. Към описаните неблагоприятни условия следва да се добави наличието на вредители – хлебарки и особено дървеници, доказано посредством доклада на Н. за 2025 г. и показанията на всички свидетели на ищеца.

Според съда, кумулативното въздействие на описаните аспекти на изтърпяване на наказанието в ЗОЗТ К. достига изискуемия праг на суровост по смисъла на чл.3, ал.2 ЗИНЗС, вр. чл.3 от ЕКПЧ и надхвърля неизбежния елемент на страдание и унижение, свързани със самото лишаване от свобода, тъй като уронва човешкото достойнство и поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Както предвид презумпцията по чл.284, ал.5 ЗИНЗС, така и съобразно свидетелските показания на св. К. и св. Д., според които ищецът се е оплаквал от условията, в които бил настанен, като е търпял болки и страдания, които надхвърлят неизбежния елемент на страдание, свързан с лишаването от свобода, съдът приема за доказано наличието на претърпени неимуществени вреди в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с условията на изтърпяване на наказанието, които са в противоречие с чл.3, ал.2 от ЗИНЗС и чл.3 от ЕКПЧ.

Съдът намира за недоказани следните твърдения в исковата молба за неблагоприятни условия на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в **ЗОЗТ К.:**

Противоречиви са свидетелските показания относно качеството и количеството на храната. Свидетелят К. установява, че „храната му стигала“, а св. Д. – че била с добро качество. Освен, че преценката за количеството и качеството на предоставяната на л. св. безплатна храна, е напълно субективна, ответникът е ангажирал доказателства за предоставена на ищеца диетична храна, както и за съобразяването ѝ с добрите практики в сферата (л.38-60). В допълнение, св. К. посочва, че лично той е можел да чете на дневна светлина, докато в тази им част показанията на св. Д. са противоречиви,

доколкото прозорците не могат да бъдат едновременно „счупени и мръсни“, респ. ако са счупени, същите осигуряват приток на естествена слънчева светлина. Никой от свидетелите не установява „лоши условия за ползване на общите бани и тоалетни“, поради което в тази им част твърденията в исковата молба са недоказани. Твърденията на липса на тоалетна по време на престоя на открито макар и доказани, не достигат прага на суровост за нарушение по чл.3 от ЕКПЧ, доколкото не е имало пречка по време на този престой да се ползва тоалетна „при нужда“ и след молба до НОС (св. С.).

Оборени от приложенияте към Докладна записка изх. № 111-30-4058#2 от 18.03.2026 г. на ИСДВР на 9-та група в ЗОЗТ К. списъци за раздадени хигиенни материали (л.29-37) са твърденията в исковата молба, че не са били подsigурени условия за поддържане на лична хигиена, препарати за почистване, дезинфекция и ефективно хигиенизиране на килиите, поради което и този аспект на условията няма да бъде съобразен при определяне на размера на обезщетение.

По силата на чл.21, ал.2 от ППЗИНЗС лишените от свобода са длъжни да спазват реда и хигиената в спалните помещения. За затворническите власти е установено *задължение да предоставят необходимите за това средства*, включително тоалетни принадлежности и обичайни почистващи пособия и материали, респ. задължение за затворниците да поддържат себе си, облеклото си и спалните помещения чисти и подредени. В тази връзка, ответникът е представил писмени доказателства за предоставени на задържаните лица перилни и миещи препарати.

Съвкупната преценка на събраните по делото доказателства навежда съда на категоричен и несъмнен извод, че в случая затворническата администрация е спазила задължението си да предостави на л.св. средства, необходими за поддържане на лична хигиена и на хигиена на спалните помещения, чрез които самите задължени по чл.21, ал.2 от ППЗИНЗС лица да изпълнят задължението си по спазване на реда и хигиената в помещенията. Въз основа на изложеното съдът приема, че **не е налице** нарушение на чл.3 от ЗИНЗС във връзка с оплакването за липса на условия за поддържане на лична хигиена, както и поради лоши хигиенно-битови условия в помещенията.

Относно твърденията за затруднен достъп до медицинско обслужване съдът съобразява на първо място, че липсата на конкретика в исковата молба относно конкретен здравословен проблем, състояние или случай, при които на ищеца не е осигурена адекватна медицинска помощ, е указание за липса на нарушение. Конкретен медицински проблем не беше посочен от процесуалния представител на ищеца в о.с.з. на 08.05.2026 г.

При липса на твърдения за конкретен медицински проблем или заболяване недоказани са доводите в исковата молба за липса на адекватно медицинско обслужване, вкл. предвид информацията в молба изх.№ 30-11-314#12 от 08.05.2026 г. относно постоянното наличие на медицинско лице в ЗОЗТ К. за исковия период (л.97-98) и показанията на св. С..

Установява се от Медицинска справка от 18.03.2026 г. на Ев. Е. – медицинска сестра в ЗОЗТ „К.“, съгласувана с д-р Б. С., че в периода от 30.01.2024г. до 11.02.2026 г. л.св. С. В. е посещавал медицинската служба, за да приема психоактивни медикаменти, предоставени му редовно на ежедневен разчет – Клоназепам, предвид констатирано психиатрично заболяване. В амбулаторната документация на медицинската служба не са регистрирани алергични реакции от ухапване на насекоми и не му е отпускана терапия за това предназначение. По изложените съображения и този аспект от

изтърпяване на наказанието (неосигурено медицинско обслужване) няма да бъде съобразен при определяне на размер на обезщетение за неимуществени вреди.

Съгласно чл.52 от ЗЗД съдът определя размера на обезщетение по справедливост. Съобразно задължителните указания, дадени в т.ІІ от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл.52 ЗЗД определя „по справедливост“, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване.

При определяне размера на обезщетението съдът намира, че следва да се съобрази с анализа на новите решения на ЕСПЧ по дела, касаещи оплаквания за лоши условия в местата за ЛС, според който обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на 4 евро на ден или на 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане. Едновременно с това в повечето случаи такова обезщетение би било достатъчно, за да обезщети вредите, произтичащи от нарушение на забраната за поставяне в лоши условия на задържане и изпълнение на наказание по смисъла на чл. 3 от Конвенцията. Като аналог може да се използва решение на ЕСПЧ по жалба № 9835/11.02.2019 г. на Н. П., свързана с условията на изтърпяване на наказанието в Затвора Б. за периода от 17.11.2011 г. до 17.11.2016 г., т.е. 5 години, по която ЕСПЧ е присъдил обезщетение за имуществени вреди в размер на 10 800 евро, или 2160 евро на година, 180 евро на месец, 6 евро на ден). 30 % от 6 евро е **1.8 евро на ден**.

При преценка на кумулативното въздействие на факторите, при които е бил поставен ищецът в ЗОЗТ К. съдът съобразява, че по отношение на част от оплаквания в исковата молба не са установени нарушения. Присъденото обезщетение за претърпени неимуществени вреди от едни аспекти на изтърпяване на задържането под стража не следва да се превръща в прекомерна санкция за затворническата администрация, която стриктно и при спазване на законовите си задължения и правомощия е осигурила на ищеца изтърпяване на наложеното му наказание при *други* благоприятни аспекти на тези условия, което също следва да се съобрази при преценката на кумулативното въздействие на тези условия.

Изложеното дава основание на съда да определи размер на обезщетението от **3.8 евро на ден**, което представлява минимално занижаване на стандарта от ЕСПЧ, но е значително над алтернативния вариант от около 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства. За да намери посоченото обезщетение за справедливо съдът преценява, че е установено нарушение, свързано със значими аспекти на задържането като пренаселеност, липса на достъп до чист въздух, график на студената вода и влошено качество на питейната вода, липса на възможност за проветряване, което от своя страна създава предпоставка за наличие на влага и мухъл в помещенията, в

бараките отоплението е било на печки на дърва и въглища, разположени в помещенията, което не осигурява чист въздух, както и изключително неблагоприятните аспекти, свързани с наличието на вредители, особено дървеници.

Периодът на пребиваване на ищеца в ЗОЗТ К. включва общо **331 дни**, което определя съвкупно обезщетение в приблизителен размер на **1250 евро**, което съдът намира за справедливо обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди от нарушение на чл.3, ал.2 от ЗИНЗС. Обезщетението следва да се присъди ведно със законната лихва, считано от предявяване на иска на 13.02.2026 г. до окончателното му изплащане.

Относно престоя на ищеца в Затвора С.:

Не е спорно по делото, че ищецът е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място] в периода от **05.03.2024г.** до **09.04.2025г.**, т.е. общо **401 дни**.

Установява се от Справка рег. № 111-30-10210#3 от 06.07.2026 г. на Затвора [населено място] (л.176-177), че за периода от 27.06.2024 г. до 09.04.2025 г. С. Г. В. е бил настанен на територията на 9-та група в корпуса на Затвора - [населено място], в спално помещение №10, като за целия период не е бил преместван или настаняван другаде. Площта на спалното помещение, без тоалетната, е 14.01 кв.м. В него ищецът е бил настанен с още 3 л. св. (Ф. Е. Д. е за кратък период от 27.06.2024 г. до 12.07.2024 г., а Н. В. К. - от 06.03.2025 г. до 10.04.2025 г., поради което те не са пребивавали заедно с другите двама л. св. - Д. Й. И., пребивавал от 29.07.2024 г. до 11.06.2025 г. и О. О. Цвек – пребивавал от 23.02.2025 г. до 30.01.2025 г.). Изложеното определя, че ищецът е пребивавал в спално помещение № 10 с други двама лишени от свобода, или общо са били трима. Чиста площ от 14.01 кв.м. определя по **4.66 кв.м.** площ на всеки от настанените в помещението трима л. св., с което е спазен стандартът по чл. 43, ал.4 от ЗИНЗС.

Според Справка рег. № 111-30-10210#3 от 06.07.2026 г. спално помещение № 10 разполага със собствен санитарен възел, който е обособен отделно с тухлена преграда и врата. Отделно е налична обща баня, достъпна за всички настанени в групата. Спалното помещение разполага с прозорец, който се отваря с цел осигуряване необходимия приток на свеж въздух и на дневна светлина. Относно хигиенно-битовите условия на лишените от свобода се осигуряват месечно материали за почистване. Приложени са протоколи за извършена дезинсекция и дератизация. В групата е налична постоянно течаща питейна вода на няколко места - първо в санитарния възел на всяко спално помещение и също така в кухненския бокс, както и в общата баня, където има обособени мивки с постоянна течаща вода. Общата баня може да се използва по всяко време докато лишените от свобода са отключени - от 06:30 ч. до 21:00 ч. На мястото, предназначено за престой на открито, има писоари, които могат бъдат използвани по всяко време от лишените от свобода. При необходимост от друг тип физиологична нужда, л. св. могат да бъдат върнати в групата, за да ползват тоалетна в спалното си помещение.

Показанията на св. К. относно помещението, в което са били настанени с ищеца в Затвора С., не касаят неговите размери и не съдържат данни за пренаселеност. Свидетелят К. установява, че в 9-та група на Затвора С. имало влага и мухъл по стените, но не са се оплаквали от тези условия, защото никой не взимал мерки. Според свидетеля Д. условията в централния затвор били още по-зле от описаните в К., но там се опитвали да готвят по-хубаво. Съдът приема, че тези свидетелски показания не съдържат необходимата конкретика за доказване на твърдения в исковата молба неблагоприятни

условия на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място]. В тази им част същите не следва да се кредитират и като несъответни на другите събрани по делото доказателства.

Като свидетел на ответника по делото е разпитана М. П. С., която в исковия период е заемала длъжност главен експерт /здравен инспектор/ към Сектор „Медицинско обслужване“ в местата за лишаване от свобода към ГДИН. В това си качество свидетелката е извършвала здравен контрол като ръководител на ДДД програма и е изготвяла графици за дезинсекция и дератизация. Същата установява, че всички помещения всеки месеца се пръскат по график, а при необходимост и извънредно. Имало възможност, когато лишен от свобода сподели, че има проблем с насекомите, да се вземат необходимите мерки. Свидетелката изразява становището си на експерт, че заразяването с дървеници е много упорито и устойчиво, тъй като те не се поддават лесно на обработка. Но същевременно имало и декларации за отказ от л. св., които отказват обработка, защото нямат такъв проблем. Св. С. установява, че **в края на 2025 г.** били закупени парочистачки, за да се обработват яйцата на дървениците, които като физически метод на обработка силно влияели на яйцата. През 2023 г. ГДИН приключила взаимоотношенията си със фирма „Фаворит“, поради неефективността на обработката срещу вредителите. Тогава направили пилотен проект с РЗИ, били обучени 34 служители за изпълнители на ДДД-обработка, за да се извършват целенасочени обработки в моментите, в които л. св. имат нужда. Допълнително, през **месец август 2025 г.** била извършена мащабна обработка на Затвора С., при която били обработени всички групи чрез изнасяне на дюшеци, дрехи и личен багаж. Килиите били изчистени и обработени физически и химически. Въведен бил здравен контрол, с който на всеки новопостъпил л. св. дрехите да бъдат изпарявани, изпирани, за да не се заразяват килиите. След като започнали работа по ДДД обработка с личен персонал, жалбите, които получавали от л. св. по отношение на инсекти, намалели, но в С. затворът бил огромен и проблемът с тях бил много по-голям, отколкото в провинцията. Силите били насочени към непрекъсната обработка и изпаряване – физическа и химическа, с цел решаване на проблема. След самото пръскане по график се осъществявали периодични инспекции, след 10 дни и л. св. споделяли, че са доволни. Осъществявала се и повторна обработка, 10-14 дни след първата, заради яйцата на насекомите. Според свидетелката, след пръскането на целия затвор през месец август 2025 г. нещата се подобрили, но трябвало да има здравен контрол и по-добра хигиена от самите л.св. В медицинския център на затвора имало списък на лицата, които са го посетили с различни оплаквания, но лишеният от свобода С. В. не бил потърсил медицинска помощ в МЦ към затвора с оплакване за ухапване от дървеници.

Съдът кредитира с доверие показанията на св. М. П. С. като изключително експертни, подробни и логични. Независимо, че от същите се установяват мащабни усилия на администрацията в Затвора С. по справяне с дългогодишния проблем с тези вредите, както самата свидетелка уточнява заразяването с дървеници е упорито и устойчиво, като проблемът е особено голям именно на територията на Затвора С.. Установените от свидетелката мерки - мащабна обработка на Затвора С. пред м. август 2025 г. и закупуване в края на 2025 г. на парочистачки, за да се обработват яйцата на дървениците, обаче са *указание, че за периода на пребиваване на ищеца там от 05.03.2024 г. до 10.04.2025 г. в помещенията на Затвора С. е съществувал широко коментираният дългогодишен и упорит проблем с наличието на вредители –*

дървеници и хлебарки.

Съдията-докладчик застъпва мнение, че самото наличие на подобни вредители в спалните помещения достига прага на суровост за нарушение на чл.3 от ЕКПЧ, респ. чл.3 от ЗИНЗС. Не може да се очаква от л. св., които търпят силно ограничителен режим, да се оплакват от ухапванията от насекоми, дори единствено с цел създаване на медицинска документация като доказателствен материал. С други думи, доказаното наличие на дървеници е достатъчно за присъждане на обезщетение от този аспект на изтърпяване на наказанието, независимо от липсата на медицинска документация за оплаквания и предоставени медикаменти срещу алергични реакции. В този смисъл са докладите на О., а именно, че наличието на хлебарки и особено на дървеници достига прага на суровост за нарушение на чл.3 от ЕКПЧ. От друга страна, следва да се съобразят и психологическите прегради и липса на доверие за положителна промяна на условията. Както установява св. Н. В. К. „не са се оплаквали от тези условия, защото никой не е взимал мерки“.

По изложените съображения съдът приема, че относно престоя на ищеца в Затвора С. в периода от 05.03.2024 г. до 09.04.2025 г. **единственият** неблагоприятен аспект от изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ е наличието на вредители – особено дървеници. По вече изложените подробни съображения относно размера на обезщетението съдът намира, че справедливо обезщетение според цитираната практика на ЕСПЧ за този аспект от изтърпяване на наказанието е 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства, или по **1.8 евро на ден**. Както се посочи, присъденото обезщетение за претърпени неимуществени вреди от едни аспекти на изтърпяване на задържането под стража не следва да се превръща в прекомерна санкция за затворническата администрация, която стриктно и при спазване на законовите си задължения и правомощия е осигурила на ищеца изтърпяване на наложеното му наказание при **всички други** благоприятни аспекти на тези условия. Недоказано по делото останаха всички други твърдения в исковата молба за пренаселеност, липса на свеж въздух и достатъчно светлина, наличие на влага и мухъл в помещенията, лоши хигиенно-битови условия, липса на течаща вода, лоши условия за ползване на общи баня и тоалетна, липса на медицинско обслужване и недостатъчна по количество и качество храна. За престоя на ищеца в Затвора С. от **401 дни** е дължимо обезщетение от **722 евро**, което следва да се присъди ведно със законната лихва, считано от предявяване на иска на 13.02.2026 г. до окончателното му изплащане.

Общото обезщетение в размер на **1972 евро** следва да се присъди ведно със законната лихва от предявяване на исковата молба на 13.02.2026 г. до окончателното изплащане.

Недоказани и неоснователни са оплакванията в исковата молба, че **незаконно** съобразно и без наличие на каквито и да е обективни доказателства ищецът бил отстранен от полагания труд на длъжността **"бръснар"** в Затвора С.. Не е спорно по делото, че със Заповеди №№ 290 и 291 от 28.05.2024 г. на ищеца В. е възложено да работи като бръснар. Установява се от докладна записка № 7279 от 31.03.2025 г. на инспектор ИСДВР 9-та група към Затвора С., че на 14.03.2025г., в 14.00 часа /по време на работа/, мл. инсп. Ц., като постови на пост № 15 /С. врата/ е докладвал, че л. св. С. Г. В. е във видимо неадекватно състояние, поради което не е могъл да изпълнява възложените му задължения /работа/, съгласно заповеди №№ 290 и 291 от 28.05.2024г., като „бръснар“. В посочения ден и час, същият е отказал да депозира писмени обяснения. На 15.03.2025г., в 18.10 часа, мл. инсп. Д., като постови на пост № 12 /9-та група/ е докладвал, че по

време на междинна проверка, лишените от свобода, обитаващи спално помещение № 10, а именно л. св. С. Г. В., л. св. В. В. Г. и л. св. Н. В. К., са във видимо неадекватно състояние. Свидетел на случая е бил л. св. М. Д. Т. - председател на груповия съвет на 9-та група.

На 21.03.2025г., в 20.20 часа, мл. инсп. Д. докладвал, че по време на вечерна проверка, извършена заедно с мл. инсп. С. С., при отваряне на спално помещение № 10, установили, че л. св. С. Г. В., заедно със съкилийника му л. св. В. В. Г., са във видимо неадекватно състояние. Свидетел на случая също е бил и л. св. М. Д. Т. - председател груповия съвет на 9-та група, който твърди в приложеното писмено обяснение, че и л. св. С. и л. св. В. са във видимо неадекватно състояние „за пореден път“.

На 26.03.2025г., в 08,20 часа, мл. инсп. С., като постови на пост № 12 /9-та група/, е докладвал, че при извършване на сутрешната проверка на лишените от свобода установил, че л. св. С. Г. В. е във видимо неадекватно състояние. Свидетели на случая са били л. св. Е. С. А. и л. св. С. С. П., които твърдят, че при извършената проверка в посочения ден и час, л. св. С. Г. В., от спално помещение № 10 е „във видимо неадекватно състояние“.

Във връзка с изложените констатации ИСДВР на 9-та група към Затвора С. е предложил на началника на затвора да бъдат отменени заповеди №№ 290 и 291 от 28.05.2024 г., с които на В. е възложено да работи като „бръснар“. Като мотив за предложението е послужил фактът, че л. св. С. Г. В. е нарушил трудовата дисциплина, за това, че на 14.03.2025г., в 14.00 часа, се е явил на работното място в неадекватно състояние, което не му е позволявало да изпълнява възложената му работа без да има за това уважителна причина, както и на 26.03.2025г., в 08,20 часа не е могъл да се яви на работното си място отново поради неадекватното му състояние, без да има затова уважителна причина, като е проявил негативно отношение към трудовата дейност /чл. 170, ал. 2 от ППЗИНЗС/. От друга страна л. св. С. Г. В. е нарушил трудовата дисциплина, като не е уплътнявал работното си време, стигащо до неявяване на работното му място.

За установените обстоятелства са приложени: докладна записка с вх. 6156/17.03.2025г. от мл. инсп. А. Р. П., докладна записка вх. № 6155/17.03.2025г. от мл. инсп. Н. И. Д., докладна записка вх. № 6707/24.03.2025г. от мл. инсп. Н. И. Д. и докладна записка вх. № 7011/27.03.2025г. от мл. инсп. С. П. С..

Издадена е Заповед № 206 от 10.04.2025 г. на началника на Затвора С., с която на основание чл.170, ал.2 и ал.3 от ППЗИНЗС са отменени негови заповеди №№ 290 и 291 от 28.05.2024 г. относно възлагането на В. да работи като „бръснар“. Посочените разпоредби предвиждат, че негативното отношение към трудовата дейност, като системно неизпълнение на трудовите норми, неуплътняване на работното време, отклонение от работното място, отказ от работа и други тежки нарушения на трудовата дисциплина, се считат за утежняващо обстоятелство при разглеждане на правното положение на лишените от свобода, в които случаи участието в трудова дейност се прекратява с писмена заповед на съответния началник.

Посочените в докладна записка № 7279 от 31.03.2025 г. на инспектор ИСДВР 9-та група към Затвора С. обстоятелства правилно и обосновано са квалифицирани от началника на Затвора С. като основание по чл.170, ал.2, вр. ал.3 от ППЗИНЗС за освобождаване на л. св. от възложената му трудова дейност. Непосредствената причина за това е неговото незаконосъобразно поведение, а не както е посочено в исковата молба, че това е станало „напълно произволно и при пълна липса на законоустановени основания“.

Дължимо е отхвърляне на претенцията за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5000 евро от твърдяната незаконосъобразна дейност на административния орган при пълна липса на предпоставките за ангажиране на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

При този изход на спора разноски следва да се присъдят в хипотезата на чл.286, ал.3 ЗИНЗС - когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса – в размер на 5.12 евро.

Ищецът претендира присъждане на разноски в хипотезата на чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, според който адвокатът може да оказва безплатно правно съдействие и защита в полза на материално затруднени лица. Предвид правното положение на ищеца на лишено от свобода лице, както и изричното вписването в приложен към исковата молба договор за правна защита и съдействие от 15.01.2026 г., че възнаграждението е договорено при условията на чл.38, ал.1, т.2 от ЗА, съдът намира, че в полза на адв. И. И. С. от САК следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размера по чл. 8, ал.1, вр. чл.7, ал.2, т.2 от Наредба № 1 от 2004 г. за възнагражденията за адвокатската работа, в размер на **350.60 евро**.

В хипотезата на частично уважаване на иска, не е предвидена възможност за заплащане на ответника на юрисконсултско възнаграждение, поради което такова не следва да му се присъжда.

Водим от горното и на основание чл. 285 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, Административен Съд С. - град, I отделение, 69 състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, [населено място], [улица], да заплати на С. Г. В., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание "лишаване от свобода" в Затвора С., със съдебен адрес [населено място], [улица], партер, чрез адв. И. С. от САК, обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1972 (хиляда деветстотин седемдесет и две) евро, за нарушение на чл.3, ал.2, вр. чл.284-286 ЗИНЗС поради условията на изтърпяване на наказание „лишаване от свобода“ в Затвора [населено място] и ЗОЗТ „К.“, претърпени в периода от 30.01.2024 г. до 11.02.2026 г. включително, ведно със законната лихва от 13.02.2026 г. до окончателното изплащане, както и сторените в производството разноски за държавна такса в размер на 5.12 евро.

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от С. Г. В., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание "лишаване от свобода" в Затвора С., със съдебен адрес [населено място], [улица], партер, чрез адв. И. С. от САК, срещу Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, за разликата до предявения размер от 25 000 евро, както и изцяло иска за обезщетение за неимуществени вреди в размер на 5 000 евро поради отстраняване от полаган труд на длъжността "бръснар" в Затвора С..

ОСЪЖДА Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, [населено място], [улица], да заплати на адвокат И. И. С., с адрес [населено място], [улица], партер, на основание чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, вр. чл. 8, ал.1, вр. чл.7, ал.2, т.2 от Наредба № 1 от 2004 г. за възнагражденията за адвокатската работа, адвокатско възнаграждение в размер на **350.60 евро**.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София град.

СЪДИЯ: